

Mendelova univerzita v Brně
Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií

**Regionální politika EU - srovnání
programových období 2007 – 2013 a
2014 – 2020**

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce:
Mgr. Ondřej Mocek

Vypracoval:
Josef Zlámal

Brno 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci: Regionální politika EU – Srovnání programových období 2007 – 2013 a 2014 – 2020 vypracoval samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a v souladu s platnou Směrnicí zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací. Jsem si vědom, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona. Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne 20. 5. 2016

Josef Zlámal

Poděkování

Na tomto místě děkuji vedoucímu bakalářské práce panu Mgr. Ondřeji Mockovi za cenné rady a doporučení. Dále bych rád poděkoval rodině a přátelům za trpělivost a podporu.

Abstrakt

Bakalářská práce je zaměřena na analýzu a srovnání programového období 2007 – 2013 a 2014 – 2020. Cílem práce je tedy analýza jednotlivých období a zhodnocení úspěšnosti plnění vytyčených cílů. U programového období 2014 – 2020 půjde o průběžné výsledky plnění daných cílů. V první části bakalářské práce je představena regionální politika, její vývoj, právní a institucionální rámec a její finanční nástroje. Druhá část se věnuje představení programových období a jejich komparaci. Výsledkem je vyhodnocení problémů a nedostatků programového období 2007 – 2013 a srovnání těchto chyb s programovým obdobím 2014 – 2020.

Klíčová slova

regionální politika, programové období, komparace

Abstract

Bachelor thesis deals with analysis and comparison programming periods 2007 – 2013 and 2014 – 2020. The aim is to analyze each programming period and evaluate achieving goals. The first part is dedicated to introduce regional politics, its development, legal and institutional scope and financial instruments. The second part is about programming periods and their comparison. The result is evaluation of problems in programming period 2007 – 2013 and comparison of these problems with programming period 2014 – 2020.

Key words

regional politics, programming period, comparison

Obsah

Úvod	7
1 Regionální a strukturální politika Evropské unie	9
1.1 Různé přístupy k pojetí regionální politiky	9
1.2 Vývoj regionální politiky EU	10
1.3 Postavení regionální politiky EU v systému unijních politik.....	16
1.4 Právní a institucionální rámec regionální politiky EU	17
1.5 Finanční nástroje regionální politiky EU.....	19
1.5.1 Evropský fond pro regionální rozvoj.....	20
1.5.2 Evropský sociální fond	20
1.5.3 Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova	21
1.5.4 Evropský rybářský fond	21
1.5.5 Fond soudržnosti	22
1.5.6 Fond solidarity	23
2 Představení programových období regionální politiky 2007-2013 a 2014-2020	24
2.1 Programové období 2007-2013	24
2.1.1 Programové období 2007-2013 z pohledu ČR	27
2.2 Programové období 2014-2020	30
2.2.1 Programové období 2014-2020 z pohledu České republiky	33
3 Komparace programových období 2007-2013 a 2014-2020.....	36
3.1 Hlavní problémy a nedostatky programového období 2007-2013	36
3.2 Programové období 2014-2020 a hlavní změny ve srovnání s minulým obdobím ..	40
Závěr.....	44
Seznam literatury.....	46

Úvod

V roce 2014 bylo zahájeno další sedmileté programové období politiky hospodářské a sociální soudržnosti Evropské unie (EU), jejíž vznik je datován k 50. letům minulého století v souvislosti s podpisem tzv. Římských smluv. Tyto smlouvy v preambuli stanovily, že je nutné posilovat jednotu hospodářství zemí Evropských společenství a zajišťovat harmonický rozvoj snižováním rozdílů mezi různými regiony včetně zmírňování zaostalosti méně rozvinutých oblastí.

Tímto se do centra pozornosti dostává problematika ekonomického rozvoje a regionální politiky. Podstatou regionálního rozvoje přitom má být snižování regionálních rozdílů a podpora ekonomického růstu s cílem zvyšovat životní úroveň a kvalitu života lidí v regionech. Ekonomického rozvoje má být přitom dosahováno prostřednictvím regionální politiky, která se formulovala jednak na úrovni jednotlivých zemí jako tzv. státní regionální politika a později také na úrovni Evropských společenství, resp. Evropské unie.

V současnosti probíhá již 7. etapa politiky hospodářské a sociální soudržnosti, která koresponduje s obdobím let 2014-2020. Zásady této politiky byly definovány ve Čtvrté zprávě o soudržnosti z roku 2007. V rámci této Zprávy se stanovilo, že¹: „*politika soudržnosti se musí i nadále vyvíjet takovým směrem, aby zajistila plnění agendy Evropské unie pro růst a zaměstnanost, a aby napomáhala vnitřnímu rozvoji regionů. Z toho důvodu posouvá reforma probíhající v období 2007–2013 politiku soudržnosti směrem k investicím s co možná největší návratností pokud jde o posilování konkurenceschopnosti evropských regionů a na tento směr naváže i programové období 2014-2020*“.

Cílem předkládané práce je charakterizovat a představit stěžejní prvky programových období 2007-2013 a 2014-2020. Dílčím cílem je pak vymezit hlavní nedostatky minulého programového období z hlediska České republiky a určit, zda v současně probíhajícím programovém období došlo ze strany České republiky k odstranění chyb a nedostatků, tak aby současné programové období mohlo být z pohledu České republiky a Evropské unie hodnoceno jako úspěšné.

¹ EUROPA. Politika soudržnosti po roce 2013: Komisařka Hübnerová zdůrazňuje u příležitosti setkání na vysoké úrovni ve slovinském Mariboru potřebu investic do budoucnosti [online] 2007 [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: europa.eu/rapid/press-release_IP-08-538_cs.pdf

Stanovenému cíli odpovídá také struktura práce. V první kapitole je přistoupeno k vymezení regionální a strukturální politiky Evropské unie. Pozornost je věnována jejímu vývoji, dále jejímu institucionálnímu rámci a dále strukturálním fondům, jakožto finančním nástrojům regionální politiky EU.

V druhé kapitole je přistoupeno k představení a charakterizování dvou vybraných programových období v podmínkách České republiky (ČR), a to minulého období 2007-2013 a dále současnému programovému období 2014-2020.

Ve třetí kapitole je provedeno zhodnocení úspěšnosti minulého programového období 2007-2013 včetně rozboru hlavních chyb a nedostatků, které se v rámci minulého programového období prosazovaly a ztěžovaly tak čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů v rámci České republiky. Součástí třetí kapitoly je též provést rozbor, zda v současném programovém období došlo ze strany orgánů ČR k odstranění nedostatků, které převládaly v minulém období, a zda je možné predikovat úspěšnost současného programového období pro ČR.

1 Regionální a strukturální politika Evropské unie

V rámci první kapitoly bakalářské práce je přistoupeno k představení vývoje regionální a strukturální politiky EU, která je v současnosti považována za jednu z nejúspěšnějších a nejvýznamnějších koordinovaných politik Evropské unie. Tomuto odpovídá také fakt, že z hlediska finanční náročnosti je na její aktivity a cíle vynakládáno dlouhodobě nejvíce finančních prostředků z rozpočtu EU. Také ve vztahu k jiným politikám EU získává na stále privilegovanějším postavení, neboť její význam roste s provázaností s ostatními politiky EU především pak se zemědělskou, dopravní, energetickou politikou nebo politikou životního prostředí.

Vznik této politiky na úrovni Evropských společenství je datován k 50. letům minulého století, kdy bylo zřejmé, že dynamického ekonomického růstu se členskými zeměmi Evropského společenství nepodaří dosáhnout, dokud nebudou redukovány regionální disparity a nebude zajištěn harmonický a vyvážený rozvoj území Společenství.

1.1 Různé přístupy k pojetí regionální politiky

Ještě dříve než bude přistoupeno k objasnění vývoje regionální politiky EU, je nutné se nejprve vyrovnat s pojetím samotného pomu regionální politika. V odborné literatuře je možné se setkat s různými přístupy k pojetí a výkladu tohoto pojmu.

Vanhove, Klaassen chápou regionální politiku jako všechny veřejné intervence, které vedou k zlepšení geografického rozdělení hospodářských činností, resp. které se snaží o nápravu určitých prostorových nevýhod nebo nevhodného působení tržních mechanismů. Hlavním cílem regionální politiky je tak dle autorů přispět k zvýšení ekonomického růstu a zlepšit sociální rozdělení ekonomických zdrojů².

Jiný přístup k pojetí regionální politiky stanovuje Goodall, který uvádí, že se jedná o součást státní politiky, která se zaměřuje na cílené ovlivňování způsobů, kterými dojde k rozmístění hlavních hospodářských činností a zdrojů v rámci celého území země. Jedná se tedy o opatření, která mají přispívat na jedné straně k podpoře vzestupu hospodářských činností na území, která jsou zasažena různými hospodářskými problémy, jako je nízká hustota osídlení, vysoká míra nezaměstnanosti nebo malá naděje na dosažení přirozeného

² VANHOVE, N. D., KLAASSEN, L. L. H. *Regional Policy: A European Approach*. Belgium: University of NAMUR, 1987, s. 18-27

ekonomického růstu. Na druhé straně se jedná o opatření, která mají sloužit kontrole ekonomických aktivit na územích s nadměrným růstem³.

Další přístup k definování regionální politiky přináší např. Adamčík, který uvádí, že se jedná o různé formy veřejné přímé a nepřímé intervence státu, obcí a měst, jež mají vést k lepší prostorové organizaci ekonomických i mimo ekonomických činností. Jinými slovy se jedná o cílenou snahu korigovat určité prostorové důsledky volné tržní ekonomiky ve smyslu dosažení dvou vzájemně odlišných cílů, a to ekonomický růst a zlepšení sociálního rozdělení⁴.

Jednoduchou, ale poměrně velmi výstižnou definici regionální politiky přináší Skokan, který stanovuje, že se jedná o soubor cílů, opatření, nástrojů, které mají vést ke snižování příliš velkých rozdílů v socioekonomické úrovni jednotlivých regionů⁵.

Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020 pak regionální politiku vymezuje jako soubor intervencí, které jsou orientovány na konkrétní potřeby státu a jeho regionů a dle očekávaných vývojových tendencí dochází k vytváření různých forem podpor (intervencí), které mají přispět k ekonomickému růstu a lepšímu územnímu rozložení aktiv v rámci daného území včetně rozvoje infrastruktury⁶.

Přes různorodost výše uvedených definic je možné v nich najít několik společných znaků, a to především to, že všechny pojímají regionální politiku jako cílenou činností představitelů státní správy a samosprávy, která směřuje k zajištění či posílení ekonomického růstu, zlepšování sociálního prostředí a efektivnějšímu rozmístění zdrojů v rámci celého území.

1.2 Vývoj regionální politiky EU

Stěžejním mezníkem ve vývoji byl rok 1957, kdy se do centra pozornosti Evropských společenství dostal nerovnoměrný hospodářský vývoj jednotlivých členských zemí a byl

³ GOODALL, B. *Dictionary of Human Geography*. London: Penguin Group, 1987, s. 52-69

⁴ ADAMČÍK, S. *Regionální politika a management regionů, obcí a měst*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2000, s. 10-13

⁵ SKOKAN, K. *Evropská regionální politika v kontextu vstupu České republiky do Evropské unie*. Ostrava: Repronis, 2003, s. 52-64

⁶ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Strategie regionálního rozvoje 2014-2020* [online] 2013 [cit. 2016-05-05]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Koncepce-Strategie/Strategie-regionalniho-rozvoje-CR-2014-2020>

ustanoven Evropský sociální fond určený k řešení problémů souvisejících s trhem práce a nezaměstnaností. V roce 1957 byly přijaty dvě smlouvy, tzv. Římské smlouvy, jejímž přijetím bylo ustanoveno Evropské společenství pro atomovou energii a Evropské hospodářské společenství. Stěžejní byla smlouva zakládající Evropské hospodářské společenství, která v preambuli stanovila⁷: „*posláním Společenství je vytvoření společného trhu a postupné odstraňování rozdílů mezi hospodářskými politikami členských států, podporovat harmonický rozvoj hospodářských činností ve Společenství, nepřetržitý a vyvážený růst, vyšší stabilitu, rychlejší zvyšování životní úrovně a užší kontakty mezi členskými státy*“. Preambule smlouvy se rovněž věnovala Evropskému sociálnímu fondu. Ve vztahu k němu stanovila⁸: „*vytvořením Evropského sociálního fondu dojde k zlepšení možností zaměstnávání pracovníků a rovněž k přispění ke zvyšování jejich životní úrovně.*“

Z textu Smlouvy o Evropského hospodářského společenství dále vyplývalo, že činnosti v oblasti regionální politiky mají být ponechány národním státům a jejím politikám. Regionální pohled ve smyslu pohledu Společenství byl v tomto období ještě mimo centrum zájmu členských zemí a byl pouze zmiňován v souvislosti s poskytováním státních podpor. Tomuto odpovídá také fakt, že Společenství s výjimkou Evropského sociálního fondu nevytvářeno žádné finanční prostředky pro realizaci regionální politiky.

Obdobně jako v 50. letech minulého století, také v 60. letech minulého století nebyla regionální a strukturální politice Společenství věnována zvýšená pozornost. Aktivity Společenství v tomto období se zužovaly především do oblasti Společné zemědělské politiky a na dokončení celní unie.

Posun přinesla až 70. léta minulého století, konkrétně pak rok 1973, kdy byla předložena Evropskou komisí **Zpráva o regionálních problémech v rozšířeném Společenství**, která již v úvodu stanovila, že vysokou prioritou členských zemí Společenství by měla být **náprava strukturální a regionální nerovnováhy**, která může značným způsobem ztížit vytvoření Hospodářské a měnové unie Společenství. Tuto Zprávu je možné pokládat za důležitý mezník v celé koncepci a realizaci regionální politiky Společenství, neboť vymezuje jak důvody pro její ustanovení, tak i pojmenovává nejpálčivější problémy a zároveň definuje opatření vedoucí ke zmírnění regionálních rozdílů. V návaznosti na přijetí této Zprávy došlo v roce 1975 k ustanovení **Evropského fondu regionálního rozvoje**,

⁷ BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M. *Strukturální politika EU*. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 5

⁸ Tamtéž, s. 5

který se zaměřil na podporu překonávání hospodářských problémů a na zmírňování meziregionálních rozdílů v rámci Společenství.⁹

K dalšímu posunu došlo v roce 1986 v souvislosti s přijetím **Jednotného evropského aktu**, který vytvořil skutečné podmínky pro vznik regionální politiky, která měla být orientována na pomoc zemím s vyrovnáním se nároků kladených na vznik jednotného trhu Společenství. Příznačným momentem tohoto období bylo, že v roce 1986 přistoupily k Evropskému společenství Španělsko a Portugalsko, které představovaly hospodářsky slabší země jižní Evropy. Z toho důvodu v rámci tohoto období do popředí vstoupily tzv. Integrované středomořské programy, které byly zaměřeny na snížení meziregionálních rozdílů mezi tzv. starými členskými zeměmi a novými členskými zeměmi.

Zároveň se v tomto období ukázala potřeba provázat politiku snižování regionálních rozdílů se zemědělskou a sociální politikou EU, k čemuž došlo v roce 1988 na základě definování strukturální a regionální politiky EU. Pro tuto politiku bylo následně vyčleněno z rozpočtu Evropských společenství 68 mld. ECU. Dále bylo rozhodnuto o zahájení tzv. **programových období**, přičemž prvním významným programovým obdobím bylo období 1989-1993, kdy došlo zároveň k definování pěti cílů nově přijaté strukturální a regionální politiky. Jednalo se o¹⁰:

- Cíl 1 – podpora zaostávajících regionu,
- Cíl 2 – podpora regionu ohrožených hospodářským úpadkem,
- Cíl 3 – boj s dlouhodobou nezaměstnaností a integrace sociálně vyřazovaných skupin,
- Cíl 4 – podpora adaptability pracovní síly,
- Cíl 5 – podpora rozvoje venkovských regionu včetně modernizace zemědělství a rybolovu

Další posun následně přinesl rok 1993, kdy došlo k ukončení programového období 1989-1993 a orgány Evropských společenství stanovily, že mělo toto období příznivý dopad na snižování regionálních a sociálně-hospodářských rozdílů mezi zeměmi a došlo k posílení zaměstnanosti. V roce 1993 zároveň došlo k vzniku dalšího strukturálního fondu, a to **Finančního nástroje pro podporu rybolovu**, který měl primárně sloužit k financování

⁹ NOVOTNÁ, M. *Regionální politika EU*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2007, s. 55

¹⁰ JIŘÍČEK, P. Strukturální fondy EU – historie, současnost a perspektivy [online] 2010 [cit. 2016-05-05]. Dostupné z: kvf.vse.cz/storage/1168941773_sb_jiricek.pdf

konverze a modernizace v rybolovném průmyslu a ochraně přímořských oblastí. Nutno dodat, že tento nástroj byl vytvořen především v souvislosti s blížícím se vstupem severovýchodních zemí do Evropských společenství.

V roce 1993 došlo k přijetí také tzv. **Maastrichtské smlouvy** neboli Smlouvy o Evropské unii, která zároveň zadala vzniku tzv. **Fondu soudržnosti**, jakožto nástroje, který se bude orientovat na pomoc nejméně rozvinutým členským zemím Společenství v souvislosti s přípravou Hospodářské a měnové unie. Možnost čerpat prostředky z tohoto fondu získaly členské země, které vykazovaly HDP nižší než 90 % průměru EU. V tomto období se jednalo především o Řecko, Irsko, Španělsko a Portugalsko.

Vedle výše uvedených aktivit došlo v roce 1993 k přijetí tzv. **Iniciativ Společenství**, které byly prezentovány jako programy přeshraniční pomoci a programy zaměřené na překonávání strukturálních problémů členských zemí. Jednalo se především o tyto iniciativy:

- Interreg – přeshraniční spolupráce,
- Leader – rozvoj venkova,
- Regis – integrace nejdlejších regionů,
- Rechar – přeměna důlních oblastí,
- Resider – přeměna hutních oblastí.

Následně v roce 1994 bylo zahájeno další programové období, které pokrývalo časový horizont let 1994-1999. Uvolněný finanční rámec na strukturální a regionální politiku činil 35 % celkových výdajů Evropské unie (142 mld. ECU), čímž se zároveň tato politika z hlediska vynakládaných finančních prostředků stala druhou nejvýznamnější politikou po Společné zemědělské politice. Tato skutečnost tak znamenala, že právě vyvážený hospodářský rozvoj se stal prvořadým cílem evropské integrace¹¹.

V rámci tohoto programového období bylo rozhodnuto, že přibližně 70 % alokace bude určeno pro méně rozvinuté regiony Společenství a regiony, které se potýkají s vysokou

¹¹ MALACH, A. *Jak podnikat po vstupu do EU*. Praha: GradaPublishing, 2005, s. 370

mírou nezaměstnanosti. Pro toto období bylo **stanoveno 6 cílů**, které měly odrážet priority a specifické potřeby Společenství. Jednalo se o¹²:

- CÍL 1: podpora rozvoje a strukturálních změn v regionech, jejichž rozvoj zaostává,
- CÍL 2: konverze v regionech vážně postižených hospodářským poklesem,
- CÍL 3: boj proti dlouhodobé nezaměstnanosti a usnadnění integrace mladých lidí a lidí vyloučených z trhu pracovních sil do pracovního života,
- CÍL 4: usnadnění a adaptace pracujících na průmyslové změny a změny ve výrobních systémech,
- CÍL 5 a): urychlení změn v zemědělských strukturách v rámci reformy společné zemědělské politiky a podpora modernizace a strukturálních změn v oblasti rybolovu v rámci reformy společné rybolovné politiky,
- CÍL 5b): usnadnění rozvoje a strukturálních změn ve venkovských oblastech,
- CÍL 6: podpora rozvoje regionů s extrémně nízkou hustotou obyvatelstva (nový cíl stanovený po přijetí Rakouska, Finska a Švédska v roce 1995).

Cíle 1, 2, 5b a 6 byly geograficky omezeny pouze na vybrané regiony, cíle 3, 4 a 5a pak měly působnost v rámci celé EU. V praxi pak byly jednotlivé cíle implementovány pomocí programů, které navrhly příslušné autority v členských státech tzv. **Národní programové iniciativy**.

V rámci programového období 1994-1999 bylo navrženo a prováděno 13 Iniciativ Společenství (Adapt, Employment, Leader, Pesca, SMEs, Regis 2, Rechar 2, Konver, Resider 2, Retex, Urban, Interreg 2 a Peace). V rámci těchto Iniciativ bylo vyhlášeno 446 programů, které byly zaměřeny na řešení specifických problémů Společenství, včetně podpory vědy, výzkumu a zavádění inovačních aktivit. Důležitým rysem programového období 1994-1999 se stal důraz kladený na průhlednost a čitelnost navrhovaných aktivit jednotlivými členskými zeměmi¹³.

Po programovém období 1994-1999 následovalo další programové období pokrývající období **2000-2006**, které bylo zakotveno v rámci nařízení Evropské rady č. 1260/1999 ze dne 21. června 1999 a dále v dodatku č. 1447/2001 ze dne 28. června 2001 o regionální politice EU na období let 2000-2006. V nařízení Evropské rady se stanovilo, že je nutné

¹² PRNKA, T. a kol. *Evropská unie a Inovace*. Praha: Česká společnost pro nové materiály a technologie, 2003, s. 18-20

¹³ Tamtéž, s. 18-19

v novém období 2000-2006 věnovat ještě větší pozornost přetrvávajícím sociálně-ekonomickým rozdílům mezi některými zeměmi a regiony EU. V tomto směru bylo stanoveno, že např. HDP Lucemburska je dvojnásobně větší ve srovnání např. s Řeckem, Španělskem či Portugalskem, přičemž tato vysoké rozdíly ovlivňují soudržnost EU jako celku. Dalším aspektem tohoto období bylo, že země střední a východní Evropy se intenzivně připravovaly na svůj budoucí vstup do EU, přičemž z hlediska regionální a strukturální politiky se měly stát významnými příjemci pomoci.

Z výše uvedených důvodů tak došlo k reformě regionální politiky s cílem její aktivity zefektivnit. Pro zvýšení účinnosti strukturálních opatření tak došlo např. k snížení počtu cílů z 6 na tři. Jednalo se o tyto cíle¹⁴:

- CÍL 1: podpora rozvoje a strukturálních změn regionů, jejichž HDP na obyvatele je nižší než 75 % průměru EU.
- CÍL 2: posílení ekonomických a sociálních přeměn regionů čelícím strukturálním obtížím,
- CÍL 3: Rozvoj lidských zdrojů mimo regiony zahrnuté do cíle 1.

Vedle snížení počtu cílů došlo také k snížení počtu Iniciativ Společenství, a to z 13 na 4. Jednalo se o¹⁵:

- INTERREG 3, který navazoval na Iniciativy INTERREG 1 a 2, který byl zaměřen na podporu přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráce,
- LEADER+, který navázal na předcházející iniciativy LEADER 1 a 2, který se zaměřil na podporu rozvoje venkova prostřednictvím aktivity místních skupin,
- EQUAL, který se zaměřil na odstranění všech forem diskriminace a nerovností v přístupech na trh práce,
- URBAN 2, který navázal na iniciativu URBAN 1, podporující ekonomické a sociální ozdravení vybraných měst, městských částí a předměstí.

Dále byla definována řada přechodných opatření, které měly zajistit plynulý přechod aktivit mezi programovými obdobími. Na období let 2000-2006 bylo vyčleněno 196 mld. eur na regionální a strukturální politiku. Vedle toho bylo asi 14 mld. eur alokováno do

¹⁴ Tamtéž, s. 21

¹⁵ Tamtéž, s. 22

Kohezního fondu. Celková finanční alokace tak pro strukturální fondy a Kohezní fond činila cca 210 mld. eur, přičemž¹⁶:

- 69,7 % celkové alokace bylo určeno pro cíl 1,
- 11,5 % celkové alokace bylo vyčleněno pro cíl 2,
- 12,3 % celkové alokace bylo určeno pro cíl 3,
- 0,5 % celkové alokace bylo určeno pro Finanční nástroj na podporu rybolovu.

Hlavním předpokladem pro získání podpory ze strukturálních fondů byla povinnost jednotlivých zemí zpracovat víceleté rozvojové programy, což mělo odrážet snahy EU posílit financování rozvoje regionů.

Významným mezníkem tohoto programového období byl 1. květen 2004, kdy do EU vstoupilo 10 zemí střední a východní Evropy a mezi nimi byla také České republika. Tímto se proto tyto země otevřelo také jejich první programové období, resp. nástroje pomoci regionální a strukturální politiky¹⁷.

Po ukončení programového období 2000-2006 následovalo další programové období 2007-2013, které představovalo z hlediska nových členských zemí první plnohodnotné programové období. V současnosti pak probíhá programové období 2014-2020. Pozornost rozboru těchto dvou programových období je věnována v následující kapitole.

1.3 Postavení regionální politiky EU v systému unijních politik

Po přijetí tzv. Amsterodamské smlouvy v roce 1997 došlo k ustanovení **politiky hospodářské a sociální soudržnosti**, která ji vymezuje v Hlavě XVII v článku 158, kde se uvádí¹⁸: „*na podporu svého celkového harmonického rozvoje Společenství rozvíjí a sleduje činnosti vedoucí k posilování své hospodářské a sociální soudržnosti. Společenství usiluje zejména o snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů a zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů nebo ostrovů, včetně venkovských oblastí.*“

¹⁶ ZAHRADNÍK, P. Regionální politika EU a její finanční nástroje (Strukturální fondy, Kohezní fond, Komunitární iniciativy) [online] 2004 [cit. 2016-05-05]. Dostupné z: www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/Regional_policy.pdf

¹⁷ Tamtéž

¹⁸ WOKOUN, R. a kol. Obecná regionální politika [online] 2011 [cit. 2016-05-05]. Dostupné z: kreg.vse.cz/wp-content/uploads/2011/.../RP_regpol-obecna-ucebnice.pdf

Od přijetí Amsterodamské smlouvy tak došlo k nahrazení regionální a strukturální politiky, politikou hospodářské a sociální soudržnosti (zkráceně politika soudržnosti), což má odrazet její nadřazen vůči pojmu regionální politika nebo pojmu strukturální politika.

Politika soudržnosti představuje politiku EU, která se vyznačuje mimořádně vysokou mírou koordinovanosti. Koordinované (komunitární) politiky EU je přitom možné definovat jako politiky, které fungují na principu tzv. **sdílené kompetence**, tzn., že národní vlády přenáší na společnou úroveň část svých pravomocí, přičemž za konkrétní vývoj v dané oblasti je odpovědná vláda dané země při respektování určité spoluzodpovědnosti vůči ostatním členským zemím a komunitárním institucím¹⁹.

V současnosti politika soudržnosti představuje zastřešující komunitární politiku EU pro politiku sociální, vědecko-výzkumnou, rozvojovou a politiku ochrany životního prostředí.

Nutno dodat, že postavení politiky soudržnosti v rámci hospodářské politiky EU je velmi významné, což je možné dokládat především vyšší výdajů určených pro realizaci této politiky. Od 80. let minulého století představoval podíl výdajů určených na politiku soudržnosti druhou nejnákladnější politiku EU po Společné zemědělské politice. Poté co bylo permanentně přistupováno k vytváření tlaku na pokles výdajů určených na Společnou zemědělskou politiku, došlo k tomu, že v současnosti je politika soudržnosti nejnákladnější položkou unijního rozpočtu.

Zvyšující se finanční alokace na financování cílů této politiky pramenily především ze změn, kterými tato politika ve svém evolučním vývoji procházela. V současnosti je tato politika považována za nejdůležitější politiku EU a v praxi je realizována prostřednictvím **národních a regionálních operačních programů**, které zpracovávají, řídí a administrují jednotlivé členské země, resp. jednotlivé regiony členských zemí²⁰.

1.4 Právní a institucionální rámec regionální politiky EU

Se samotným pojmem „regionální politika“ se v právu Evropských společenství není možné prakticky setkat, neboť jak bylo výše uvedeno, primární právo pracuje především s pojmem politika hospodářské a sociální soudržnosti, která je vymezena v článku 158 Amsterodamské smlouvy a odkazuje na politiku, která podporuje hospodářskou a sociální

¹⁹ KUČEROVÁ, I. *Evropská unie: hospodářské politiky*. Praha: Karolinum, 2006, s. 221

²⁰ WOKOUN, R. a kol. *Obecná regionální politika* [online] 2011 [cit. 2016-05-05]. Dostupné z: kreg.vse.cz/wp-content/uploads/2011/.../RP_regpol-obecna-ucebnice.pdf

soudržnosti mezi jednotlivými zeměmi Společenství. Lisabonská smlouva dále rozšířila politiku hospodářské a sociální soudržnosti o územní soudržnost.

Vedle pramenů primárního práva je regionální politika zakotvena v řadě právních aktů a opatření, které se vztahují k různým aspektům regionální politiky. Nejvýznamnější akty jsou přitom nařízení Rady EU ke strukturálním fondům a k Fondu soudržnosti. Nařízení Rady EU představuje **závazný legislativní akt normativní povahy**, který je obecně závazný jak na úrovni EU jako celku, tak i na úrovni jednotlivých členských zemí EU, který může zavazovat jak tyto země, tak i jejich vnitrostátní subjekty práva.

Dalšími důležitými legislativními prameny v záležitostech regionální politiky jsou rozhodnutí, která jsou určena konkrétním členským zemím, např. rozhodnutí Evropské komise, kterým se schvalují „Jednotné programové dokumenty“ členských zemí²¹.

Z institucionálního hlediska je pak politika soudržnosti realizována z hlediska členských zemí a instituce EU provádějí pouze její koordinaci a harmonizaci. Členské země EU tak provádí svou vlastní (národní) politiku a komunitární iniciativy vůči ní představují pouze doplněk.

Mezi hlavní instituce pro řízení koncepce a realizace regionální politiky, resp. politiky soudržnosti na úrovni EU tak jsou²²:

- Evropská komise,
- Výbor regionů,
- Hospodářský a sociální výbor,
- Evropská investiční banka.

Evropská komise vystupuje především jako zdroj politické iniciativy a ve vztahu k regionální politice vystupuje jako předkladatel návrhů právních norem a dále dohlíží nad plněním smluv a závazků vyplývajících z realizace regionální politiky. Za regionální politiku má pak odpovědnost DG pro regionální politiku, který má odpovědnost za ekonomický a sociální rozvoj méně rozvinutých regionů EU.

²¹ PALÁN, J. Regionální politika Evropské unie [online] 2009 [cit. 2016-05-05]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=53868>

²² NOVOTNÁ, M. *Regionální politika EU*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2007, s. 72-73

Výbor regionů pak vystupuje jako strážce principu subsidiarity, tj. dohlíží na to, aby rozhodnutí byla přijímána těmi orgány veřejné správy, které mají k občanovi co nejbližší. Na základě primárního práva plní především poradní funkci pro ostatní rozhodovací orgány EU. Tento výbor se dále člení na 7 odborných komisí, přičemž z hlediska regionální politiky má nejvýznamnější postavení Výbor pro regionální politiku, strukturální fondy, ekonomickou a sociální soudržnost, přeshraniční a meziregionální politiku.

Hospodářský a sociální výbor je složen z představitelů různých oblastí hospodářského a sociálního života, kteří jsou navrženi vládami členských zemí a jmenovaných na základě doporučení Evropské komise jednomyslně Radou EU na období 4 let. Členové tohoto výboru jsou vybíráni ze zástupců hospodářské sféry, tj. z oblasti zemědělství, obchodu, profesních skupin, dopravy, malých a středních podniků apod. s cílem přispívat k definování směru hospodářského a sociálního rozvoje EU a jejích regionů.

Evropská investiční banka se zaměřuje na financování velkých a finančně náročných projektů. Její činnost se koncentruje především na členské země EU s cílem financovat rozvojové aktivity členských zemí včetně poskytování zvýhodněných úvěrů některým zemím. Tato banka úzce spolupracuje s Evropskou komisí především v oblasti regionálního rozvoje a hospodářské a sociální soudržnosti²³.

1.5 Finanční nástroje regionální politiky EU

Finanční nástroje regionální politiky představuje hlavní prostředky sloužící k naplňování rozvojových cílů regionální politiky.

Za hlavní nástroje regionální politiky EU jsou označovány tzv. **evropské strukturální fondy** (v současném programovém období tzv. **evropskéstrukturální a investiční fondy**).

K hlavním takovýmto fondům se řadí:

- Evropský fond regionálního rozvoje,
- Evropský sociální fond,
- Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova,
- Evropský rybářský fond.

²³ Tamtéž, s. 75-77

Zvláštní postavení pak zaujímá Fond soudržnosti a Fond solidarity.

1.5.1 Evropský fond pro regionální rozvoj

Evropský fond pro regionální rozvoj představuje stěžejní finanční nástroj pro financování regionální politiky EU, resp. politiky soudržnosti. Rozhodnutí o zřízení tohoto fondu vycházelo z článku 2 Smlouvy o Evropském hospodářském společenství. Zřízení tohoto fondu nejvýznamněji v minulosti podporovala Velká Británie, Dánsko, Irsko a Itálie, tedy země, ve kterých přetrvávala vysoká regionální diference.²⁴

V současnosti pak tento Fond představuje co do objemu prostředků největší finanční nástroj, který se zaměřuje na financování ekonomického rozvoje zemí, jejichž vývoj zaostává, nebo regionů, které vykazují výrazné ekonomické či sociální rozdíly. ERDF tak přispívá k rozvoji²⁵:

- dopravní infrastruktury,
- zakládání a růstu malých a středních podniků včetně posilování jejich konkurenceschopnosti,
- výzkumu, vývoje včetně zavádění nových technologií a inovací, které přispívají k regionálnímu rozvoji,
- rozvoj informační společnosti včetně zavádění vysokorychlostního internetu,
- ochrana a zlepšování životního prostředí skrze snižování energetické náročnosti budov, efektivního využívání zdrojů energie včetně podpory využívání obnovitelných zdrojů energie,
- posilování rovnosti mužů a žen v oblasti zaměstnanosti, vzdělávání a pracovního uplatnění,
- další rozvojové aktivity v postižených městských a venkovských oblastech.

1.5.2 Evropský sociální fond

Evropský sociální fond je historicky nejstarší, neboť byl založen již v roce 1960 v souladu se strategií EU v oblasti podpory aktivit a politik v oblastech zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů. Ve srovnání s předchozím Evropským fondem regionálního rozvoje, který byl koncipován na principu doplňkovosti, byl Evropský sociální fond

²⁴ BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M. *Strukturální politika EU*. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 10-11

²⁵ NOVOTNÁ, M. *Regionální politika EU*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2007, s. 86-87

koncipován jako nástroj fungující na vyrovnávacím principu, který uhrazoval členským zemím náklady vzniklé při realizaci opatření, která byla v kompetenci členských zemí.²⁶

Hlavním posláním tohoto Fondu je financovat tedy aktivity v oblasti zaměstnanosti. Jedná se tedy konkrétně o²⁷:

- integraci nezaměstnaných zpět na trh práce,
- integraci mladých lidí, především pak s nízkým vzděláním, s postižením či jiným znevýhodněním,
- pomoc osobám, které jsou dlouhodobě nezaměstnané,
- podpora stejných příležitostí včetně podpory rovných příležitostí pro muže a ženy,
- podpora žen po mateřské či rodičovské dovolené, které se opětovně navrací na trh práce,
- adaptace pracovníků na nové změny,
- posílení lidského potenciálu, další vzdělávání a zvyšování znalostí potřebných pro výkon povolání,
- posílení systému další kvalifikace apod.

1.5.3 Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova

Tento fond navázal v programovém období 2007-2013 a funguje také v současném programovém období 2014-2020 na **Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond**, který byl ustanoven v roce 1962, a do systému strukturálních fondů byla zařazena jeho **podpůrná sekce**. Ta je zaměřena na podporu rozvoje venkova v souladu s cíli regionální politiky, což se promítá do modernizace a racionalizace zemědělské výroby. Také Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova se zaměřil na podporu rozvoje venkova a venkovských částí a dále na zvyšování konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, dále na zlepšování kvality prostředí a krajiny²⁸.

1.5.4 Evropský rybářský fond

Evropský rybářský fond (tento název se používá od programového období 2007-2013 a tento fond existuje také v současném programovém období) navázal na dřívější **Finanční nástroj pro podporu rybolovu**, který byl ustanoven v roce 1993 v reakci na krizi v tomto odvětví. Posláním tohoto finančního nástroje je podporovat rozvoj společné rybářské

²⁶ BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M. *Strukturální politika EU*. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 95

²⁷ NOVOTNÁ, M. *Regionální politika EU*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2007, s. 87-88

²⁸ Tamtéž, s. 88-91

politiky a dále podporovat aktivity zaměřené na řízení těchto zdrojů včetně rozvoje rybářského výrobního odvětví a zpracování ryb.

Pomoc v rámci tohoto fondu je tak zaměřena na²⁹:

- podporu společné rybářské politiky včetně zajištění využití živých vodních zdrojů tak, aby byly vytvářeny podmínky nezbytné pro udržitelnost v ekonomických a sociálních podmínkách včetně podmínek životního prostředí,
- prosazování udržitelné rovnováhy mezi zdroji a kapacitou loďstva EU,
- posílení konkurenceschopnosti provozních struktur a rozvoj ekonomických společenství v odvětví rybolovu,
- podporu ochrany životního prostředí a přírodních zdrojů.

1.5.5 Fond soudržnosti

Fond soudržnosti (též Kohezní fond) byl ustanoven na základě Nařízení Rady EU č. 1164/1994, jakožto finanční nástroj určený na podporu udržitelnosti, resp. k posilování hospodářské a sociální soudržnosti³⁰. Hlavním účelem zřízení tohoto fondu bylo podpořit vzájemné přibližování ekonomické úrovně členských zemí EU. Podporu z tohoto fondu mohou získat všechny země EU, jejichž ekonomická úroveň je nižší než 90 % průměrné úrovně hrubého národního důchodu Evropské unie, což znamená, že se vztahuje především na země střední a východní Evropy a některé země jižní Evropy (Portugalsko, Španělsko).³¹

Dotace z tohoto fondu je poskytována především na investiční projekty velkého rozsahu v oblastech transevropských dopravních sítí (TEN-T) a dále do oblasti životního prostředí, především pak na ochranu životního prostředí. Novotná dále doplňuje, že poskytnutí prostředků z tohoto fondu v praxi představuje tzv. podmíněnou pomoc, tj. každý členský stát musí zabránit vzniku nadměrného schodku veřejných financí. V případě, že by došlo k vzniku nadměrného schodku veřejných financí, pak by poskytnutí pomoci z tohoto fondu mohlo být pozastaveno.³²

²⁹ Tamtéž, s. 91-92

³⁰ KÖNING, P. a kol. *Rozpočet a politiky Evropské unie, Příležitost pro změnu*. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 88

³¹ JENÍČEK, V. a kol. *Vyvážený rozvoj . Na globální a regionální úrovni*. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 112

³² NOVOTNÁ, M. *Regionální politika EU*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2007, s. 93

1.5.6 Fond solidarity

Poslední finanční nástroj EU je Fond solidarity, který vznikl v roce 2002 na základě Nařízení Rady EU č. 2012/2002. Jedná se o finanční nástroj, který nepatří mezi strukturální fondy.³³

Tento nástroj byl založen na dobrovolných příspěvcích členských zemí a podporuje svým zaměřením také nečlenské země EU. V praxi je pomoc z tohoto fondu poskytována zemím, které potřebují neodkladnou finanční pomoc v případě nečekané a velké živelné katastrofy, jako je např. povodeň, vichřice, sněžení, lesní požáry, zemětřesení a další katastrofy. Z tohoto nástroje je financována jednak pomoc postiženým oblastem a občanům ve formě náhradního ubytování, provedení provizorních oprav stejně jako jsou poskytovány prostředky na zvládnutí a odstranění následků této katastrofy.

Pro tento fond stejně jako pro Fond soudržnosti platí, že země nesmí čerpat souběžně prostředky z těchto fondů a zároveň ze strukturálních fondů.³⁴

³³ SVATOŠ, M. a kol. *Zahraniční obchod: Teorie a praxe*. Praha: GradaPublishing, 2009, s. 97

³⁴ NOVOTNÁ, M. *Regionální politika EU*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2007, s. 93

2 Představení programových období regionální politiky 2007-2013 a 2014-2020

V rámci této kapitoly je přistoupeno k představení a charakterizování minulého programového období (2007-2013) a současného programového období (2014-2020).

2.1 Programové období 2007-2013

Jak již bylo dříve uvedeno, regionální politiku charakterizují cykly, které se shodují s rozpočtovými obdobími EU. Tyto cykly trvají sedm let. V rámci připravovaného programového období byl celý programovací proces zahájen u Evropské komise, která vytyčila pro období 2007-2013 **cíle regionální politiky**, které definovaly, jakým způsobem a jakými prostředky, a do kterých regionů budou směřovat unijní finanční prostředky. Nová vize o partnerství pro soudržnost v rámci EU byla přijata Evropskou komisí již v roce 2004 v tzv. **Třetí zprávě o hospodářské a sociální soudržnosti**.

V návaznosti na výše uvedené bylo v červenci roku 2006 představeno **pětnových nařízení**, a to³⁵:

- Nařízení Rady č. 1083/2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a zrušení nařízení č. 1260/1999,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1080/2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o zrušení nařízení č. 1783/1999,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1081/2006 o Evropském sociálním fondu a o zrušení nařízení č. 1784/1999,
- Nařízení Rady č. 1084/2006 o Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení č. 1164/1994,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1082/2006 o Evropském seskupení pro územní spolupráci.

Třetí zpráva o hospodářské a sociální soudržnosti z roku 2004 stanovila, že pro programové období 2007-2013 dojde k změně obrazu evropské solidarity v rámci rozšířené

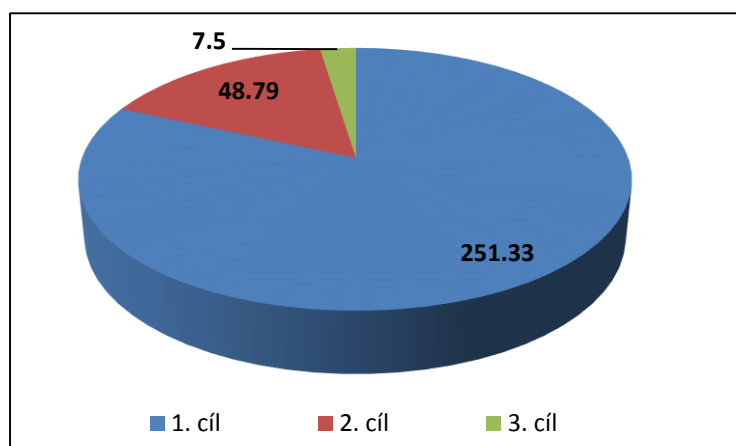
³⁵ STRUKTURÁLNÍ FONDY. Nařízení ke strukturálním fondům a Fondu soudržnosti pro období 2007—2013 [online] 2006 [cit. 2016-05-19]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Dokumenty/Legislativa/Narizeni-ke-strukturalnim-fondum-a-Fondu-soudrznos>

Unie s ohledem na využití příležitostí, které přináší ekonomická globalizace a rozmach znalostní a informační společnosti. Tento záměr se měl zároveň odrazit ve **třech nových prioritních cílech politiky soudržnosti pro období let 2007-2013**, kterými byly³⁶:

1. **CÍL: Konvergence** byl zaměřen na urychlení **konvergence nejméně rozvinutých členských zemí a regionů** tím, že se zaměřil na zlepšení podmínek pro růst a zaměstnanost prostředním zvýšení kvality investic do hmotného a lidského kapitálu, rozvoje inovací a znalostní společnosti, včetně zlepšení schopnosti přizpůsobit se hospodářským a sociálním změnám, včetně zlepšení ochrany životního prostředí a výkonnosti správy. Tento cíl byl financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti, tj.:
 - pro financování v rámci cíle 1 byly způsobilé regiony na úrovni NUTS 2, jejichž HDP na obyvatele v paritě kupní síly za období let 2000-2002 bylo nižší než 75 % průměru HDP EU-25,
 - pro financování v rámci tohoto cíle byly způsobilé regiony na úrovni NUT 2, jejichž HDP na obyvatele měřený v paritě kupní síly byl nižší v letech 2001-2003 než 90 % průměru HDP EU-25.
2. **CÍL: Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost** byl orientován na posílení konkurenceschopnosti a atraktivnosti regionů včetně zvyšování zaměstnanosti v regionech čelících hospodářským a sociálním změnám. Hlavním posláním tohoto cíle tak bylo zvýšit množství a kvalitu investic do lidského kapitálu, inovací, podpory znalostní společnosti včetně rozvoje podnikání, ochrany životního prostředí apod. Tento cíl byl financován z Evropského sociálního fondu a Evropského fondu pro regionální rozvoj.
3. **CÍL: Evropská územní spolupráce** se zaměřila na posílení přeshraniční spolupráce prostřednictvím společných místních a regionálních iniciativ, dále na zlepšení nadnárodní spolupráce přispívající k integrovanému územnímu rozvoji včetně posílení meziregionální spolupráce a výměny zkušeností na vhodné územní úrovni. Tento cíl byl primárně financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj.

³⁶ NOVOTNÁ, M. *Regionální politika EU*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2007, s. 130-131

Pro financování výše uvedených cílů bylo z rozpočtu EU, resp. z kapitoly **1b: Hospodářská, sociální a územní soudržnost** vyčleněno **347 mld. eur**, které byly rozděleny následovně, viz obr. 2.1.

Obr. 2.1: Finanční alokace na jednotlivé cíle politiky soudržnosti v letech 2007-2013 (v mld. eur)

Zdroj: Nordregio³⁷, vlastní zpracování

Více než 251 mld. eur bylo určeno pro Cíl 1 – Konvergenci, což v procentuálním vyjádření představovalo 81,7 %. Pro Cíl 2 – Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost bylo určeno téměř 49 mld. eur, tj. 15,8 % z celkové finanční alokace. Nejméně finančních prostředků připadlo na Cíl 3 – Evropská územní spolupráce (7,5 mld. eur), tj. 2,44 % z celkové alokace.

Dalším důležitým mezníkem byl 18. srpen 2006, kdyby byly Radou a Evropským parlamentem schváleny tzv. **Strategické obecné zásady politiky soudržnosti 2007-2013**, které stanovily rámec pro politiku soudržnosti na období 2007-2013, který vycházel z těchto tří priorit³⁸:

- Zvýšení přitažlivosti členských zemí, jejich regionů a měst skrze zlepšení přístupu k nim a rozvinutí potenciálu v oblasti životního prostředí,
- Posílení podpory inovací, podnikatelského ducha a růstu hospodářství založeného na znalostech pomocí kapacit pro výzkum a vývoj,

³⁷ NORDREGIO. EU Cohesionpolicy 2007-2013 [online] 2008 [cit. 2016-05-19]. Dostupné z: <http://www.nordregio.se/en/Metameny/About-Nordregio/Journal-of-Nordregio/2006/Journal-of-Nordregio-no-2-2006/EU-cohesion-policy-2007-2013/>

³⁸ NOVOTNÁ, M. *Regionální politika EU*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2007, s. 134-135

- Zajištění většího počtu a lepších pracovních míst prostřednictvím zapojování více osob do zaměstnávání nebo podnikání včetně zlepšení přizpůsobivosti pracovníků a podniků.

Obecné zásady Společenství poskytly jednotný rámec pro jednotlivé členské země EU, které na základě nich začaly zpracovávat na dobrovolné bázi tzv. **Národní rozvojový plán**, který představoval pohled daného státu na možnosti veřejných podpor, ve kterých byly definovány hlavní priority v oblasti politiky soudržnosti a dále na povinném základě **Národní strategický referenční rámec**, jakožto základní rozvojovou strategii dané země. Národní strategický referenční rámec měl obsahovat analýzu hospodářského vývoje dané země, přičemž hlavní pozornost měly země věnovat vymezení silných stránek, důležitých oblastí, které by mohly přispět k posílení konkurenceschopnosti, dále definování problematických oblastí, které brání udržitelnému rozvoji.

Na Národní strategický referenční rámec, ve kterém byly definovány strategické cíle, kterých chtějí jednotlivé země dosáhnout, navazovaly Operační programy, jakožto strategické dokumenty rámcově vymezené pro konkrétní oblast podpory (např. doprava, životní prostředí, lidské zdroje, infrastruktura, průmysl apod.), které poskytovaly oprávněným žadatelům základní informace, na jaké oblasti je možné čerpat finanční prostředky z EU. Jinými slovy Operační programy představovaly nástroj realizace Národního strategického referenčního rámce každé země v rámci programovaného období 2007-2013.³⁹

2.1.1 Programové období 2007-2013 z pohledu ČR

Pro ČR představovalo programové období 2007-2013 první plnohodnotné programové období, které se ČR jakožto členská země EU zúčastnila. V červenci roku 2007 byla schválena finální verze **Národního strategického referenčního rámce 2007-2013**, jehož východiskem pro zpracování byl Národní rozvojový plán České republiky, jenž byl vzat na vědomí usnesením Vlády ČR č. 175/2006.⁴⁰

Analytická část Národního strategického referenčního rámce se zaměřila na identifikaci klíčových silných stránek České republiky pro posilování její konkurenceschopnosti, stejně

³⁹ CHVOJKOVÁ, A. a kol. *Finanční prostředky fondů EU v programovacím období 2007-2013*. Praha: IREAS, 2007, s. 10-11

⁴⁰ STRUKTURÁLNÍ FONDY. Národní strategický referenční rámec ČR 2007—2013 - verze červenec 2007 [online] 2009 [cit. 2016-05-19]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Dokumenty/Strategie-dokumenty/Narodni-strategicky-referencni-ramec-CR-2007-2013>

tak jako problematických míst a slabých stránek, které byly chápány jako eventuální zdroje, jež mohou bránit v udržitelném růstu ekonomiky i společnosti ČR.

Národní strategický referenční rámec dále stanovil **systém operačních programů** politiky hospodářské a sociální soudržnosti 2007-2013, jejichž prostřednictvím byly naplňovány jednotlivé prioritní osy. Dále se v tomto dokumentu stanovilo, že základem pro čerpání dotací z fondů EU, resp. skrze jednotlivé operační programy budou **regiony soudržnosti NUTS 2**, kterých je v ČR osm (Plzeňský a Jihočeský kraj jsou sdruženy do oblasti NUTS **Jihozápad**, Karlovarský a Ústecký do oblasti NUTS **Severozápad**, Liberecký, Královéhradecký a Pardubický do oblasti NUTS **Severovýchod**, Vysočina a Jihomoravský do oblasti NUTS **Jihovýchod**, Olomoucký a Zlínský do oblasti NUTS **Střední Morava**. Oblast NUTS Praha, NUTS **Střední Čechy** a NUTS **Moravskoslezsko** je tvořeno jediným krajem).⁴¹

Jednotlivé operační programy byly stanoveny s ohledem na cíle politiky soudržnosti 2007-2013, tj.:

- **CÍL 1: Konvergence** byly stanoveny tzv. **tematické operační programy**, které se zaměřily na určitou oblast, např. životní prostředí, infrastrukturu a byly platné pro všechny regiony ČR. Jednalo se konkrétně o tyto operační programy (OP)⁴²:
 - ✓ OP Podnikání a inovace,
 - ✓ OP Životní prostředí,
 - ✓ OP Doprava,
 - ✓ OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost,
 - ✓ OP Výzkum a vývoj pro inovace,
 - ✓ OP Lidské zdroje a zaměstnanost,
 - ✓ Integrovaný regionální operační program,
 - ✓ OP Technická pomoc

Vedle tematických operačních programů spadaly pod Cíl 1 také **regionální operační programy (ROP)**, které byly zpracovány pro jednotlivé regiony soudržnosti NUTS 2 s výjimkou hlavního města Prahy. Jednalo se tedy o ROP NUTS II Jihovýchod, ROP NUTS II Jihozápad, ROP NUTS II Moravskoslezsko,

⁴¹ CHVOJKOVÁ, A. a kol. *Finanční prostředky fondů EU v programovacím období 2007-2013*. Praha: IREAS, 2007, s. 13

⁴² Tamtéž, s. 14

ROP NUTS II Severovýchod, ROP NUTS II Severozápad, ROP NUTS II Střední Čechy, ROP NUTS II Střední Morava.

- **CÍL 2: Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost** byl určen výhradně pro hlavní město Prahu, které svým dosahovaným HDP na obyvatele v paritě kupní síly nespadlo pod Cíl 1. Pro Hlavní město Prahu byly určeny dva operační programy, a to OP Praha Konkurenceschopnost a OP Praha Adaptabilita.
- **CÍL 3: Evropská územní spolupráce** byla realizována skrze **programy přeshraniční spolupráce**, které byly platné pro příslušné příhraniční regiony, které se zapojovaly do spolupráce s přeshraničním regionem. Jednalo se o tyto operační programy: OPPřeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko, OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko, OP Přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko, OP Přeshraniční spolupráce ČR – Sasko, OP Přeshraniční spolupráce ČR – Slovensko, OP Mezuregionální spolupráce, OP Nadnárodní spolupráce, INTERACT II, ESPON.⁴³

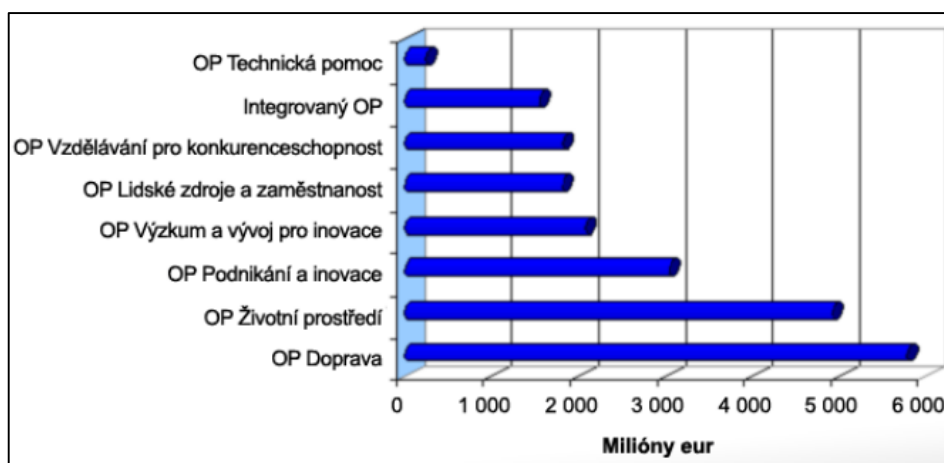
Institucionálním a programovým zajištěním přípravy a realizace tohoto programového období bylo pověřeno **Ministerstvo pro místní rozvoj** (Odbor evropských fondů), které bylo hlavním gestorem v této oblasti.

Pokud jde o praktickou realizaci programového období 2007-2013 pak ČR získala pro toto období k dispozici **26,64 mld. eur** (cca 700 mld. Kč), což byla **čtvrtá nejvyšší finanční alokace** mezi zeměmi EU (první pozici obsadilo Polsko s alokací 59,70 mld. eur, druhou pozici pak Španělsko 31,54 mld. eur a třetí místo Itálie 26,65 mld. eur).⁴⁴ Specifikům čerpání prostředků ze strukturálních fondů EU v rámci ČR v letech 2007-2013, včetně největším problémům a chybám je věnována pozornost v následující třetí kapitole.

Následující obr. 2.2 ukazuje finanční alokaci v členění podle tematických operačních programů a obr. 2.3 v kategorii podle regionálních operačních programů v milionech eur v letech 2007-2013.

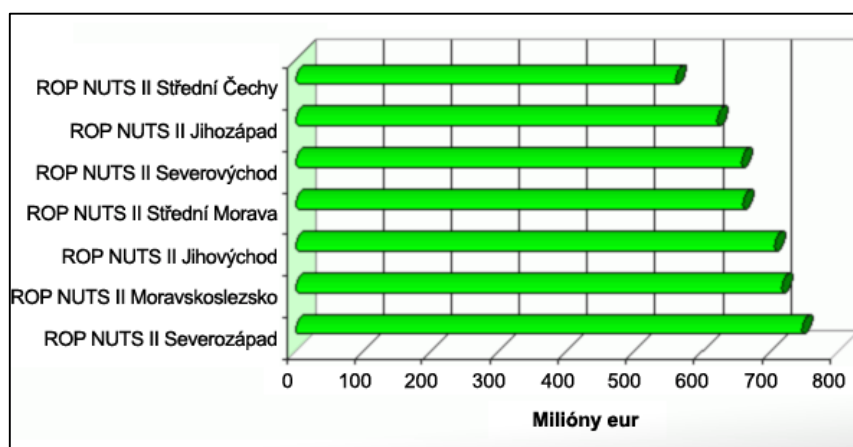
⁴³ Tamtéž, s. 14-15

⁴⁴ NORDREGIO. EU Cohesionpolicy 2007-2013 [online] 2008 [cit. 2016-05-19]. Dostupné z: <http://www.nordregio.se/en/Metameny/About-Nordregio/Journal-of-Nordregio/2006/Journal-of-Nordregio-no-2-2006/EU-cohesion-policy-2007-2013/>

Obr. 2.2: Finanční alokace z fondů EU mezi tematické operační programy v letech 2007-2013 (v Cíli Konvergence) v milionech eur

Zdroj: Strukturální fondy⁴⁵

Obr. 2.3: Finanční alokace z fondů EU mezi regionální operační programy v letech 2007-2013 (v Cíli Konvergence) v milionech eur

Zdroj: Strukturální fondy⁴⁶

2.2 Programové období 2014-2020

Intenzivní příprava na nadcházející programové období 2014-2020 byla na úrovni EU zahájena již v letech 2010 - 2011, kdy Evropská komise předložila návrh pravidel, který měl určovat způsob fungování Evropských strukturálních fondů pro období 2014-2020. Vedle toho Komise navrhla řadu zásadních změn, které se týkaly především provádění politiky soudržnosti, tj. byla definována potřeba zaměřit priority EU tak, aby přispěly

⁴⁵ STRUKTURÁLNÍ FONDY. Tematické operační programy [online] 2008 [cit. 2016-05-19]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy>

⁴⁶ STRUKTURÁLNÍ FONDY. Regionální operační programy [online] 2008 [cit. 2016-05-19]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy>

k dosažení Strategie Evropa 2020, která definovala, že EU by se měla ubírat směrem inteligentního, udržitelného a solidárního růstu. Dále bylo stanoveno, že je nutné posílit podporu integrovaného programování a dále posilovat územní soudržnost a zjednodušit pravidla a postupy pro čerpání prostředků ze strukturálních fondů, tj. byl vytvořen jeden soubor pravidel pro všechny strukturální fondy.⁴⁷

Základní dokumenty pro programové období 2014-2020 pak byly přijaty **v říjnu roku 2011**, kdy Evropská komise zveřejnila balíček šesti nových nařízení, jejichž finální verze byla schválena v prosinci roku 2013 a v rámci současného programového období tvoří soubor těchto nařízení **legislativní základ pro podporu z Evropských strukturálních a investičních fondů**.⁴⁸Jednalo se o tato nařízení⁴⁹:

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1301/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Evropském fondu pro regionální rozvoj, o zvláštních ustanoveních týkajících se cíle Investice pro růst a zaměstnanost,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1304/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Evropském sociálním fondu,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1299/2013 ze dne 17. prosince 2013 o zvláštních ustanoveních týkajících se podpory z Evropského fondu pro regionální rozvoj a cíle Evropská územní spolupráce,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1300/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se mění nařízení č. 1082/2006 o evropském seskupení pro územní spolupráci,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1300/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Fondu soudržnosti.

⁴⁷ EVROPSKÁ KOMISE. *Politika soudržnosti 2014-2020: investice do růstu a zaměstnanosti*. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2011, s. 1

⁴⁸ STRUKTURÁLNÍ FONDY. Programové období 2014-2020 [online] 2014 [cit. 2016-05-19]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020>

⁴⁹ EUROPA. Evropské strukturální a investiční fondy 2014-2020[online] 2014 [cit. 2016-05-19]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/information/legislation/regulations/

Politika hospodářské a sociální soudržnosti na období 2014-2020 stanovila **jedenáct tematických cílů podporujících růst**, a to⁵⁰:

1. posilování výzkumu, technologického vývoje a inovací,
2. zlepšení přístupu k informačním a komunikačním technologiím a zvýšení jejich kvality,
3. posilování konkurenceschopnosti malých a středních podniků,
4. podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství,
5. podpora přizpůsobení se klimatickým změnám, řízení a prevence rizik,
6. ochrana životního prostředí a podpora efektivního využívání zdrojů,
7. podpora udržitelné dopravy a zlepšování síťových infrastruktur,
8. podpora udržitelné a kvalitní zaměstnanosti a mobility pracovních sil,
9. podpora sociálního začleňování, boj proti chudobě a jakékoliv diskriminaci,
10. investování do vzdělávání, odborného výcviku a celoživotního vzdělávání,
11. zvyšování efektivity veřejné správy.

Z Evropského fondu pro regionální rozvoj jsou finančně podporovány 1-4 tematický cíl, z Evropského sociálního fondu jsou finančně podporovány 8-11 tematický cíl a z Fondu soudržnosti jsou finančně podporovány 4 až 7 tematický cíl a 11 tematický cíl.

Pokud jde o **cíle programového období 2014-2020** pak ve srovnání s obdobím 2007-2013 došlo k snížení **počtu cílů ze tří na dva cíle**. Jedná se o:

- **CÍL 1: Investice pro růst a zaměstnanost**, na který připadne 97,2 % prostředků a tento cíl bude financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj, z Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti. V rámci tohoto Cíle mají být podporovány aktivity v oblasti trhu práce a vzdělávání, inovací, výzkumu a vývoje, konkurenceschopnosti, rozvoje podnikání včetně malých a středních podniků, ochrana životního prostředí, integrovaný rozvoj území apod.
- **CÍL 2: Evropská územní spolupráce**, která se zaměřuje na přeshraniční, nadnárodní a meziregionální územní spolupráci a na jeho financování bylo vyčleněno 2,8 %.

⁵⁰ EUROPA. Priority na rok 2014–2020[online] 2014 [cit. 2016-05-19]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/policy/how/priorities

V rámci kapitoly 1b: Politiky hospodářské, sociální a uzemní soudržnosti, bylo z rozpočtu EU na politiku soudržnosti na léta 2014-2020 vyčleněno **336 mld. eur**, tj. cca 34 % z celkového unijního rozpočtu.

2.2.1 Programové období 2014-2020 z pohledu České republiky

Česká republika zahájila v roce 2014 své třetí programové období (první bylo 2004-2006, druhé 2007-2013). Ještě před tímto datem probíhala jednání na národní úrovni s cílem připravit ČR na nové období. Prakticky první významný posun nastal v listopadu roku 2012, kdy Ministerstvo pro místní rozvoj představilo Podklad pro přípravu **Dohody o partnerství pro programové období 2014-2020**, které vycházelo ze Společného strategického rámce a definovalo postup při naplňování priorit a cílů v letech 2014-2020. Následně v únoru roku 2014 předložilo Ministerstvo pro místní rozvoj dokument s názvem **Dohoda o partnerství pro programové období 2014-2020 Česká republika**, ve kterém byly definovány cíle a priority pro efektivní využívání Evropských strukturálních a investičních fondů za účelem naplňování strategie Evropa 2020 a národních rozvojových priorit. Česká republika v tomto ohledu stanovila, že národní rozvojové priority pro léta 2014-2020 představuje⁵¹:

- rozvoj podnikání, podnikavosti a využívání inovací,
- fungující trh práce,
- rozvoj vzdělávání,
- podpora prosazování inovací a výzkumu a vývoje,
- rozvoj páteří infrastruktury,
- zvyšování kvality a efektivity veřejné správy,
- podpora sociálního začleňování, boj s chudobou a systém péče o zdraví,
- integrovaný rozvoj území.

Na definované rozvojové priority následně navázaly **jednotlivé operační programy**, které byly vymezeny také v usnesení vlády č. 867 a měly představovat jakýsi „převodník“ mezi národními rozvojovými prioritami a prioritními osami jednotlivých programů. Jednalo se o tyto operační programy (OP):

- **OP Doprava**, řízený Ministerstvem dopravy,

⁵¹ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. Dohoda o partnerství pro programové období 2014-2020 Česká republika [online] 2014 [cit. 2016-05-11]. Dostupné z: www.mmr.cz/getmedia/40d6c28a-df6f.../Dohoda_o_partnerstvi.pdf

- **OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost**, řízený Ministerstvem průmyslu a obchodu,
- **OP Výzkum, vývoj a vzdělávání**, řízený Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy,
- **OP Životní prostředí**, řízený Ministerstvem životního prostředí,
- **OP Zaměstnanost**, řízený Ministerstvem práce a sociálních věcí,
- **OP Rybářství**, řízený Ministerstvem zemědělství,
- **Integrovaný regionální operační program**, řízený Ministerstvem pro místní rozvoj,
- **Program rozvoje venkova**, řízený Ministerstvem zemědělství,
- **OP Praha – pól růstu**, řízený Magistrátem hlavního města Prahy.

Ve srovnání s předchozím programovým obdobím došlo k **snížení počtu národních operačních programů z 26 na devět**. Pro programové období 2014-2020 dostala ČR k dispozici v rámci politiky hospodářské a sociální soudržnosti **20,5 mld. eur** (v cenách roku 2011), tj. 23,1 mld. eur v běžných cenách, což představuje 4. nejvyšší alokaci na obyvatele. Vedle toho se ČR podařilo prosadit takové podmínky, které výrazně usnadní přístup k finančním prostředkům EU. Jedná se např. o zachování uznatelnosti DPH pro kohezní prostředky, zavedení uznatelnosti DPH pro rozvoj venkova, zachování míry spolufinancování pro méně rozvinuté regiony apod.

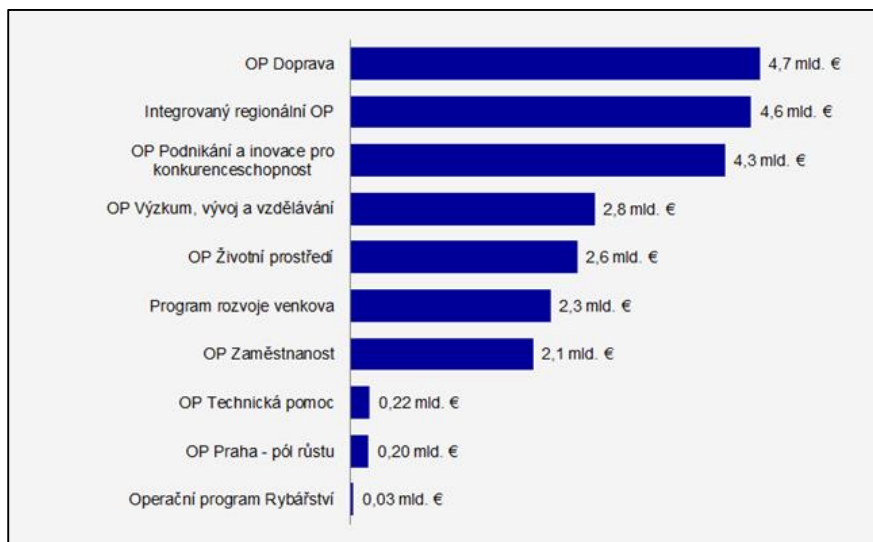
Finanční alokaci pro období let 2014-2020 v rámci ČR ukazuje tab. 2.1.

Tab. 2.1: Alokace pro ČR na politiku hospodářské a sociální soudržnosti v letech 2014-2020 (v eurech v běžných cenách)

ALOKACE PRO ČR NA KOHEZNÍ POLITIKU PRO OBDOBÍ 2014-2020									
EUR, běžné ceny	2014-2020	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
méně vyspělé regiony	15 282 489 121	2 055 579 259	2 096 732 366	2 138 703 523	2 181 505 936	2 225 163 656	2 269 693 644	2 315 110 737	
Praha	88 203 748	11 863 892	12 101 409	12 343 648	12 590 685	12 842 657	13 099 665	13 361 792	
Kohezní fond (bez CEF)	6 258 925 722	835 710 590	856 022 660	876 417 385	895 408 841	913 115 268	932 834 732	949 416 246	
<i>převod do CEF</i>	1 116 967 864	106 634 311	125 900 894	237 232 539	157 087 197	160 431 399	162 177 750	167 503 774	
Evr. územní spolupráce	339 668 268	16 847 806	24 600 081	35 130 472	63 831 861	65 108 498	66 410 668	67 738 882	
<i>z toho přeshraniční spolupráce</i>	296 697 713	14 716 434	21 487 988	30 686 207	55 756 657	56 871 790	58 009 226	59 169 411	
<i>z toho nadnárodní spolupráce</i>	42 970 555	2 131 372	3 112 093	4 444 265	8 075 204	8 236 708	8 401 442	8 569 471	
Alokace bez CEF celkem	21 969 286 859	2 920 001 547	2 989 456 516	3 062 595 028	3 153 337 323	3 216 230 079	3 282 038 709	3 345 627 657	
Alokace celkem vč. CEF	23 086 254 723	3 026 635 858	3 115 357 410	3 299 827 567	3 310 424 520	3 376 661 478	3 444 216 459	3 513 131 431	

Zdroj: Ministerstvo financí ČR⁵²

Následující obr. 2.4 ukazuje rozklad finanční alokace podle jednotlivých operačních programů pro období let 2014-2020.

Obr. 2.4: Finanční alokace podle operačních programů na léta 2014-2020

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj⁵³

Z obr. 2.4 je patrné, že co do výše finanční alokace je největší OP Doprava, následovaný Integrovaným regionálním operačním programem a třetím největším je OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost. Výše uvedené operační programy korespondují s cílem 1, tj. Investice pro růst a zaměstnanost.

⁵² MINISTERSTVO FINANCÍ. Programové období 2014-2020[online] 2015 [cit. 2016-05-11]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/hospodareni-eu/prostredky-alokovane-pro-cr/programove-obdobi-2014-2020>

⁵³ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. Programy pro programové období 2014-2020 [online] 2015 [cit. 2016-05-11]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy>

3 Komparace programových období 2007-2013 a 2014-2020

V rámci této kapitoly je ústřední pozornost zaměřena na zmapování hlavních problémů a nedostatků, které nastaly v rámci minulého programového období, přičemž rozbor těchto nedostatků je následně převeden na stávající programové období s cílem zjistit, zda došlo k odstranění minulých nedostatků v rámci tohoto období 2014-2020. Komparace minulého a stávajícího období je vedena z pohledu České republiky, neboť takovéto srovnání má nejvyšší vypovídací schopnost pro současné zájemce a žadatele o dotace z EU.

3.1 Hlavní problémy a nedostatky programového období 2007-2013

Programové období 2007-2014 bylo zahájeno vypsáním prvních výzev v letech 2007/2008. V souvislosti s tímto se začaly prosazovat také první problémy, které souvisely především s tím, že řídicí orgány vytvořily velké množství operačních programů (celkem 26 OP), což způsobovalo vysokou složitost na jedné straně a přílišnou roztržitost na straně druhé. Problémem bylo také překrývání se některých operačních programů, což stěžovalo také snadnou orientaci žadatelů, kteří chtěli předložit své podnikatelské projekty, jež by byly podpořeny z evropských dotací. V rámci minulého období bylo patrné, že státní orgány chtěly prakticky podpořit vše, co bylo možné, což v praxi způsobovalo široké pojetí tematického zaměření projektů.

Vedle velkého množství operačních programů se významným problémem stala také **mimořádně vysoká administrativní náročnost** spojená s přípravou a následnou realizací projektů, což je možné připisovat především tomu, že v rámci minulého období bylo vytvořeno **téměř 100 zprostředkujících státních institucí**, které byly pověřeny řízením a správou jednotlivých operačních programů. Naproti tomu obrovský organizační rozměr řízení minulého programového období způsoboval další zprostředkované problémy, a to především:

- **nepružnost systému vyhlášení výzev**, což zprostředkovaně vedlo k neschopnosti řešit vysoce akutní problémy,
- **nadměrná byrokracie vedla k rozdrobenosti přístupu implementačních orgánů k projektům a nejednotnosti přístupu k projektům** (často nastávaly tzv. změny za pochodu, kdy v jednom měsíci se metodický pokyn k danému operačnímu programu měnil až 8x),

Výše uvedená náročnost byla rovněž podpořena tím, že především v prvních letech programového období se prosazovala **nejednotnost postupů a metodik a nízké zkušenosti řídicích orgánů** s přípravou kompletního programového období (ČR měla za sebou pouze dva roky zkušeností s období 2004-2006). V praxi každý operační program měl vlastní specifické metodiky a pravidla a také elektronické systémy pro předkládání žádostí nebyly jednotné, což zásadním způsobem zhoršovalo kvalitu orientace samotných žadatelů o evropské dotace.⁵⁴

Především pak **příprava žádostí a objemný počet požadovaných příloh** neumožňoval, aby jednotliví žadatelé (firmy, města, neziskové organizace) byli schopni sami si připravit žádost. Problémem též bylo, že žádosti musely být předkládány jak v elektronické a tak zároveň i v papírové podobě, což celý proces ztěžovalo. V rámci minulého programového období tak více než 70 % subjektů, které žádaly o dotace, využívaly pomoc externích poradenských firem především ve fázi zpracování a předkládání žádosti, dále při realizaci výběrových řízení a žádosti o platbu.

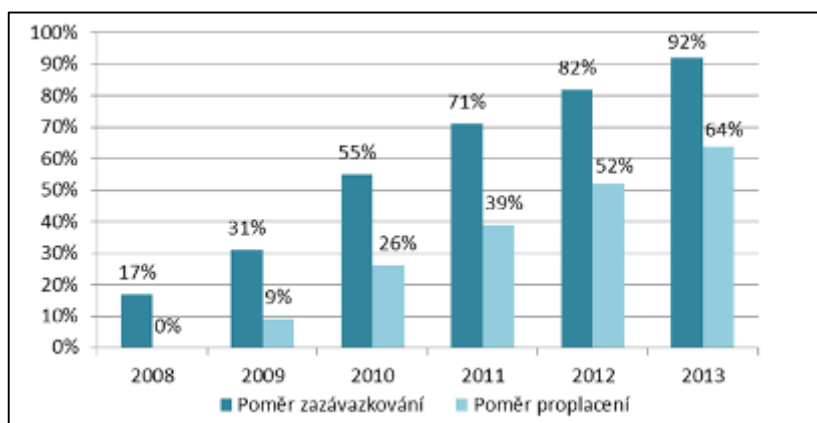
Výše uvedené problémy tak vedly k tomu, že v září roku 2013, kdy prakticky končilo programové období, certifikovala Evropská komise projekty za ČR v celkové hodnotě **275,7 mld. Kč, tj. cca 35 %** z celkové finanční alokace, která byla pro ČR určena. Pro srovnání v dubnu roku 2012 bylo z celkové alokace vyčerpáno pouhých 13,1 mld. Kč, tj. 17,8 % z celkové alokace. Zároveň v roce 2012 došlo k pozastavení dotací u Regionálního operačního programu Střední Čechy a Operačního programu Podnikání a inovace v souvislosti s korupcí a podvodům s evropskými dotacemi.

Následně v roce 2013, obdobně jako 2012 se stav čerpání dotací nevyvíjel v souladu s harmonogramem. Za tímto účelem Ministerstvo pro místní rozvoj zavedlo od září 2013 krizové řízení s cílem zajistit dočerpání všech prostředků, které by se jinak musely vrátit EU. Za nejrizikovější OP byly Ministerstvem pro místní rozvoj v září roku 2013 označeny tyto: OP Životní prostředí, Vzdělávání pro konkurenceschopnost a Integrovaný regionální operační program.⁵⁵

⁵⁴ SMO. Hodnocení programového období 2007-2013 z pohledu měst a obcí [online] 2015 [cit. 2016-05-11]. Dostupné z: www.smocr.cz/getFile.aspx?itemID=865541

⁵⁵ ČTK. Česko neumí dobře čerpat dotace z EU, zatím má jen třetinu [online] 2013 [cit. 2016-05-11]. Dostupné z: http://ekonomika.idnes.cz/cerpani-penez-z-fondu-eu-cesko-sluz-du4-/ekonomika.aspx?c=A130917_121856_ekonomika_skr

Následující obr. 3.1 ukazuje vývoj čerpání dotací v jednotlivých letech programového období ve vztahu k poměru závazků (schválených projektů) a proplacených projektů

Obr. 3.1: Vývoj čerpání dotací z fondů EU v letech 2007-2013 (v %)

Zdroj: Deník veřejné správy⁵⁶

Vedle významné roztržitosti, nepružnosti a administrativní náročnosti minulého programového období nastaly další problémy, především pak ve vztahu k **regionálním operačním programům**, kde často vznikly institucionální střety zájmů především ve vztahu k veřejným subjektům a politikům, tj. prosazoval se velmi silný vliv politiků na vedení těchto operačních programů. Největší problém přitom vykazoval **Regionální operační program Střední Čechy**, u kterého Evropská komise opakovaně upozorňovala ČR, že jej pozastaví, až k tomu v roce 2012 došlo v souvislosti s tzv. kauzou tehdejšího hejtmana Davida Ratha, který čelil obvinění z korupce v souvislosti s čerpáním dotací z EU. Evropské komise kritizovala především netransparentní postupy v oblasti výběrových řízení a střet zájmů při monitoringu a kontrole daného operačního programu.⁵⁷

Nutno dodat, že kromě ROP Střední Čechy čelily také jiné ROP problémům souvisejícím s korupcí, střetem politických zájmů a podvody, např. se jednalo o ROP Jihozápad apod.

⁵⁶ DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY. Čerpání z fondů Evropské unie [online] 2013 [cit. 2016-05-11]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6478530>

⁵⁷ PARLAMENTNÍ LISTY. EU nám přiškrtla dotace. Opravdu hodně [online] 2014 [cit. 2016-05-11]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/EU-nam-priskrtla-dotace-Opravdu-hodne-299744?parent=7255226>

Následně v roce 2014 zveřejnil Nejvyšší kontrolní úřad zprávu týkající se čerpání prostředků z fondů EU v letech 2007-2013. Z této zprávy vyplynuly tyto **nejzásadnější zjištění**⁵⁸:

- od roku 2007 do konce roku 2013 vyčerpala ČR 14,4 mld. eur, tj. 53,9 % celkové alokace. Schválených projektů formou smluvního závazku k 31. prosinci 2013 bylo 787,7 mld. Kč, tedy 91,4 % z celkové alokace,
- limit čerpání v roce 2013 nenaplnilo pět operačních programů, a to Integrovaný regionální operační program, OP Lidské zdroje a zaměstnanost, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, OP Životní prostředí a OP Technická pomoc,
- vzhledem k tomu, že do konce roku 2013 nebylo naplněno pravidlo $n+3$ roky/ $n+2$ roky pro alokaci let 2010 a 2011, přijde ČR o částku 9 až 12 mld. Kč z důvodů neschopnosti ji vyčerpat,
- v případě, že v letech 2014 a 2015 nedojde k splnění dalších limitů čerpání (alokace pro léta 2012 a 2013) může dojít k nevratnému odnětí dalších prostředků, a to až do výše 24,6 mld. Kč,
- zásadním problémem celého programového období bylo, že většina příjemců podpory porušovala předpisy upravující zadávání veřejných zakázek (jednalo se především o regionální operační programy),
- nastavený systém monitorování byl označen za nevěrohodný a neobjektivní,
- mnoho cílů definovaných operačních programů nebylo možné označit za SMART, neboť jejich dosažení bylo složitě hodnotitelné v kombinaci se selháváním monitoringu a kontroly, tj. Nejvyšší kontrolní úřad zjistil, že v některých případech cíle OP nepřispívaly k dosažení cílů programů nebo jich nebylo dosaženo vůbec,
- velkým problémem byly také nezpůsobilé výdaje, které představovaly nejpočetnější skupinu chyb, které zjistil Nejvyšší kontrolní úřad při kontrolách programů a projektů financovaných ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti. Jednalo se především o výdaje za dodávky služeb, které byly dodány v nedostatečném rozsahu nebo kvalitě, případně nebyly dodány vůbec.

Na základě výše uvedeného Nejvyšší kontrolní úřad definoval tyto **rizikové oblasti programového období 2007-2013**⁵⁹:

⁵⁸ NEJVYŠŠÍ KONTROLNÍ ÚŘAD. EU Report 2014: Zpráva o finančním řízení prostředků Evropské unie v ČR hodně [online] 2015 [cit. 2016-05-11]. Dostupné z: www.nku.cz/assets/publikace/eu-report-2014-cz.pdf

- kontrolní systém nesplnil požadavky nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 a nefungoval účinně, což znamená, že případy nedodržení předpisů nebyly na jednotlivých úrovních kontroly v členském státě odhaleny ani opraven,
- byly financovány rovněž projekty, které nebyly v souladu s předpisy pro zadávání veřejných zakázek nebo nespĺňovaly podmínky způsobilosti,
- existoval konflikt priorit, neboť systémy kontroly a dohledu nezajistily správnost a optimální využití prostředků,
- byli podpořeni rovněž nezpůsobilí účastníci podpory především z Evropského sociálního fondu,
- velké množství operačních programů způsobilo na jedné straně roztržštěnost celého programového období a na druhé straně vysokou administrativní zátěž pro žadatele a hodnotitele projektů, které přispěly k problémům s čerpáním dotací,
- významným problémem byly veřejné zakázky, a to jak na straně kvality zadávacích zařízení, tak i na straně dodržování pravidel ze strany příjemců,
- významným problémem bylo také porušování povinností vyplývajících z transpozice směrnice o posuzování vlivů na životní prostředí ve vztahu k projektům, kterých se tato směrnice týkala.

3.2 Programové období 2014-2020 a hlavní změny ve srovnání s minulým obdobím

Ze strany Evropské komise bylo stanoveno, že v programovém období 2014-2020 bude mnohem větší důraz kladen na to, aby došlo k poučení se z chyb a nesrovnalostí, které přetrvávaly v rámci minulého programového období. Především definované rizikové oblasti a zdroje hlavních chyb a nedostatků měly stát v ústřední pozornosti při přípravě programového období 2014-2020.

Prvním významnou změnou ve srovnání s minulým programovým obdobím je, že došlo k snížení počtu operačních programů z **26 na 9**, což zásadním způsobem přispělo k větší přehlednosti. Především došlo k zrušení jednotlivých regionálních operačních programů a byl vytvořen pouze jeden **Integrovaný regionální operační program** na základě rozhodnutí Vlády ČR ze dne 28. 11. 2012, čímž bylo schváleno sloučení 7 ROP do tzv.

⁵⁹ Tamtéž

Integrovaného regionálního operačního programu (dále jen IROP), který bude řídit Ministerstvo pro místní rozvoj, namísto stávajících regionů.

Dále v Dohodě o partnerství pro programové období 2014-2020 byly na národní úrovni definovány základní **znaky a hlavní cíle jednotlivých operačních programů**. Cíle přitom byly definovány výrazně konkrétněji ve srovnání s minulým obdobím, kdy byly cíle příliš široké a obecné. Pro představu např. bylo stanoveno, že cílem Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost je dosažení konkurenceschopné a udržitelné ekonomiky založené na znalostech a inovacích, nebo OP Zaměstnanost stanovil, že cílem tohoto programu je zlepšit lidský kapitál obyvatel ČR a veřejné správy.

Dále se současné programové období vyznačuje **výrazným administrativním zjednodušením** díky sjednocení pravidel pro čerpání prostředků ze strukturálních fondů a dále také díky zavedení **jednotného monitorovacího prostředí**, které má za úkol zjednodušit administrativu předkládání projektových žádostí a jejich realizování. Vedle toho šlo také k posílení městské dimenze, tj. určitý podíl prostředků z Evropského fondu pro regionální rozvoj a Evropského sociálního fondu byl vyčleněn na integrované projekty ve městech a na podporu sociálního začleňování marginalizovaných komunit. Další podstatnou změnou je vytvoření **systému předběžných podmínek**, které jsou zakotveny v nařízení č. 1303/2013, které je možné považovat za klíčový předpoklad pro účinné čerpání finančních prostředků z evropských strukturálních fondů.⁶⁰ V praxi má systém předběžných podmínek vytvořit podmínky a předpoklady nezbytné pro lepší investování a efektivitu vynaložených zdrojů EU. Příkladem jsou různé sektorové strategie či reformy systému, jako např. nový služební zákon pro veřejnou správu, novelizace zákona o veřejných zakázkách, Národní strategie inteligentní specializace v oblasti výzkumu a inovací apod. Dalším zjednodušením je, že v rámci mnoha operačních programů se uplatňuje tzv. **systém zjednodušeného vykazování nákladů**, což usnadňuje rychlejší čerpání dotací.

Poměrně velkým zjednodušením je rovněž **snížení byrokratické a administrační náročnosti** při využívání prostředků z evropských fondů. Nutno však dodat, že čerpání dotací z EU nebude nikdy zcela jednoduché, vzhledem k tomu, že se jedná o využívání veřejných zdrojů, kde jsou nutné kontrolní mechanismy. Zjednodušení má být dosaženo

⁶⁰ FARKAČ, M. a kol. Změny v období 2014-2020: Co bude jinak v novém programovém období 2014–2020? [online] 2014 [cit. 2016-05-11]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9220/sekce/zmeny-v-obdobi-2014-2020/>

pomocí nastavení jednotného centrálně koordinovaného přístupu s jasným vymezením rolí a povinností jednotlivých subjektů implementační struktury. Za tímto účelem došlo k vytvoření **jednotného metodického prostředí**, které prostřednictvím závazných metodických postupů sjednotilo a definovalo jednotné postupy v klíčových oblastech implementace, což byl zásadní nedostatek minulého programového období.

V rámci současného programového období byl zaveden také jeden elektronický systém pro vkládání žádostí o podporu, a to **Integrovaný systém koncového příjemce** (IS KP14+). Tato aplikace je určena pro elektronické zadávání žádostí o podporu a správu projektu po celou dobu jeho životního cyklu. IS KP14+ je součástí jednotného monitorovacího systému MS2014+ pro administraci evropských dotací. Dále došlo k zrušení papírového odevzdávání žádostí, tj. v současném programovém období se žádosti o podporu předkládají pouze v elektronické podobě v rámci systému IS KP14+ podepsané platným elektronickým podpisem.⁶¹

Další změny se týkají toho, že je hlavní pozornost zacílena na vyšší měřitelnost přínosu jednotlivých projektů, tj. je kladen vysoký důraz na plnění tzv. **závazných a monitorovacích kritérií**, přičemž k jejich dosažení se žadatel zavazuje v žádosti o podporu a nejpozději do data ukončení projektu musí být naplněna. Větší důraz je rovněž kladen na **územní dopady realizovaných projektů**, tj. hojně se uplatňuje, že musí být naplněna také územní dimenze podporovaných regionů. Primární pozornost je zaměřena na hospodářsky postižené regiony nezaměstnaností a strukturálními problémy, do kterých má plynout největší podíl dotací.

Také je větší důraz kladen na využití širšího spektra finančních nástrojů ať už z pohledu objemu finančních prostředků, tak aktivit či příjemců, kteří mohou být touto formou podpořeni. Rozšířené využití návratných finančních nástrojů podpoří vyšší kvalitu projektů a s výhledem do budoucna sníží závislost příjemců na dotacích. Prostředky Evropské unie z finančních nástrojů budou příjemcům poskytovány ve formě půjček, záruk nebo rizikového kapitálu.

V praxi byly dále zpřísněny **sankce** v případě nedodržení podmínek programu nebo za případnou korupci či podvody s evropskými dotacemi.

⁶¹ CZECH INVEST. IS KP14+ [online] 2014 [cit. 2016-05-11]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/is-kp14>

Z praktického hlediska bylo dalším významným posunem to, že řídicí orgány musí povinně zveřejňovat harmonogram výzev, tudíž se žadatelé mohou s předstihem připravit a pracovat na přípravě své projektové žádosti. Na druhé straně se však v současnosti často ukazuje, že plánové termíny vyhlášení výzev se odsunují, např. plánované výzvy v rámci OP Zaměstnanost nebo OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost mají zpoždění v řádech několika měsíců. Dalším aspektem je, že první výzvy v rámci nového programového období vyhlášené v minulém roce nebyly doposud schváleny, tj. z celkového objemu předložených žádostí nebyla do současnosti (květen 2016) schválená jediná žádost.

Celkově je možné s určitým předstihem stanovit, že stávající programové období se vyznačuje celou řadou pozitivních změn, které by měly výrazně usnadnit proces čerpání prostředků ze strukturálních fondů. Především autor pozitivně kvituje zavedení jednotného metodického prostředí pro žadatele a výrazné administrativní zjednodušení předkládání žádostí o podporu. Avšak celkové hodnocení úspěšnosti stávajícího programu bude vyžadovat ještě určitý čas, nicméně předpokládáme, že z minulého programového období vzešla mnohá ponaučení a chyby a nedostatky se nebudou alespoň v takovém rozsahu opakovat.

Závěr

Cílem předkládané práce bylo charakterizovat a představit stěžejní prvky programových období 2007-2013 a 2014-2020. Dílčím cílem pak bylo vymezit hlavní nedostatky minulého programového období z hlediska České republiky a určit, zda v současně probíhajícím programovém období došlo ze strany České republiky k odstranění chyb a nedostatků, tak aby současné programové období mohlo být z pohledu České republiky a Evropské unie hodnoceno jako úspěšné.

Práce byla strukturována do tří nosných částí. Z hlediska stanoveného cíle byla důležitá především druhá a třetí kapitola. V druhé kapitole bylo představeno minulé programové období 2007-2013 a současné programové období 2014-2020.

Z hlediska minulého období byl z pohledu ČR stěžejní Národní strategický a referenční rámec 2007-2013, který byl schválen ve své finální verzi až v červenci roku 2007. Tento dokument stanovil systém operačních programů politiky hospodářské a sociální soudržnosti 2007-2013 (celkem 26 OP), jejichž prostřednictvím byly naplňovány jednotlivé prioritní osy. Dále se v tomto dokumentu stanovilo, že základem pro čerpání dotací z fondů EU, resp. skrze jednotlivé operační programy budou regiony soudržnosti NUTS 2, kterých je v ČR osm. Pokud jde o praktickou realizaci programového období 2007-2013 pak ČR získala pro toto období k dispozici 26,64 mld. eur (cca 700 mld. Kč), což byla čtvrtá nejvyšší finanční alokace mezi zeměmi EU.

V následujícím programovém období byl důležitým dokumentem Dohoda o partnerství pro programové období 2014-2020 Česká republika, ve kterém byly definovány cíle a priority pro efektivní využívání Evropských strukturálních a investičních fondů za účelem naplňování strategie Evropa 2020. Ve srovnání s předchozím programovým obdobím došlo k snížení počtu národních operačních programů z 26 na 9. Pro programové období 2014-2020 dostala ČR k dispozici v rámci politiky hospodářské a sociální soudržnosti 20,5 mld. eur (v cenách roku 2011), tj. 23,1 mld. eur v běžných cenách, což představuje 4. nejvyšší alokaci na obyvatele.

Následně ve třetí kapitole bylo přistoupeno ke komparaci minulého programového období se současným obdobím včetně rozboru stěžejních chyb a nedostatků minulého období. V rámci minulého programového období bylo vymezeno velké množství chyb a nedostatků, které se týkaly především administrativní náročnosti, složitosti systému předkládání a schválení žádostí, nejednotnosti metodických pokynů a postupů,

nedostatečného kontrolního mechanismu či nedodržení některých podmínek a pravidel (výběrová řízení apod.) Tato faktory tak zcela zásadním způsobem ovlivnily také proces čerpání dotací v rámci ČR. Vlivem toho tak od roku 2007 do konce roku 2013 vyčerpala ČR 14,4 mld. eur, tj. 53,9 % celkové alokace. Schválených projektů formou smluvního závazku k 31. prosinci 2013 bylo 787,7 mld. Kč, tedy 91,4 % z celkové alokace. Nejvyšší kontrolní úřad stanovil, že ČR přijde přibližně o částku 9 až 12 mld. Kč z důvodů neschopnosti ji vyčerpat. Celkově programové období 2007-2013 nebylo z hlediska ČR příliš úspěšné.

Bylo proto zajímavé sledovat k jakým hlavním změnám, došlo v současném programovém období. Pozitivně je možné pohlížet především na skutečnost, že nastalo mnoho pozitivních změn, především celý proces administrace žádostí byl zjednodušen, došlo k zavedení jednotného metodického prostředí, snížila se byrokratická zátěž nebo počet operačních programů, což vyvolává naději, že bude toto programové období z hlediska ČR mnohem příznivější. Nicméně takovéto soudy stanovovat již nyní by bylo příliš předčasné.

Seznam literatury

Knižní zdroje

1. ADAMČÍK, S. *Regionální politika a management regionů, obcí a měst*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2000. ISBN 80-7078-432-6.
2. BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M. *Strukturální politika EU*. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-111-6.
3. GOODALL, B. *Dictionary of Human Geography*. London: Penguin Group, 1987.
4. CHVOJKOVÁ, A. a kol. *Finanční prostředky fondů EU v programovacím období 2007-2013*. Praha: IREAS, 2007. ISBN 978-80-86684-43-7.
5. JENÍČEK, V. a kol. *Vyvážený rozvoj. Na globální a regionální úrovni*. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-195-6.
6. KÖNING, P. a kol. *Rozpočet a politiky Evropské unie, Příležitost pro změnu*. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-011-9.
7. KUČEROVÁ, I. *Evropská unie: hospodářské politiky*. Praha: Karolinum, 2006. ISBN 80-246-12127.
8. MALACH, A. *Jak podnikat po vstupu do EU*. Praha: GradaPublishing, 2005. ISBN 80-247-0906-6.
9. NOVOTNÁ, M. *Regionální politika EU*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2007. ISBN 978-80-248-1413-1.
10. PRNKA, T. a kol. *Evropská unie a Inovace*. Praha: Česká společnost pro nové materiály a technologie, 2003. ISBN 80-7329-042-1.
11. SKOKAN, K. *Evropská regionální politika v kontextu vstupu České republiky do Evropské unie*. Ostrava: Repronis, 2003. ISBN 80-7329-023-5.
12. SVATOŠ, M. a kol. *Zahraniční obchod: Teorie a praxe*. Praha: GradaPublishing, 2009. ISBN 978-80-247-2708-0.
13. VANHOVE, N. D., KLAASSEN, L. L. H. *Regional Policy: A European Approach*, Belgium: University of NAMUR, 1987.

Elektronické zdroje

1. CZECH INVEST. IS KP14+ [online] 2014 [cit. 2016-05-11]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/is-kp14>

2. ČTK. Česko neumí dobře čerpat dotace z EU, zatím má jen třetinu [online] 2013 [cit. 2016-05-11]. Dostupné z: http://ekonomika.idnes.cz/cerpani-penez-z-fondu-eu-cesko-sluz-du4-/ekonomika.aspx?c=A130917_121856_ekonomika_skr
3. EUROPA. Politika soudržnosti po roce 2013: Komisařka Hübnerová zdůrazňuje u příležitosti setkání na vysoké úrovni ve slovinském Mariboru potřebu investic do budoucnosti [online] 2007 [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: europa.eu/rapid/press-release_IP-08-538_cs.pdf
4. DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY. Čerpání z fondů Evropské unie [online] 2013 [cit. 2016-05-16]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6654447>
5. JIŘÍČEK, P. Strukturální fondy EU – historie, současnost a perspektivy [online] 2010 [cit. 2016-05-05]. Dostupné z: kvf.vse.cz/storage/1168941773_sb_jiricek.pdf
6. KRUTÍLEK, O. Výdaje rozpočtu EU [online] 2015 [cit. 2016-05-05]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8879/sekce/vydaje-rozpocet-eu/>
7. MINISTERSTVO FINANCÍ. Programové období 2014-2020 [online] 2015 [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/hospodareni-eu/prostredky-alokovane-pro-cr/programove-obdobi-2014-2020>
8. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. Strategie regionálního rozvoje 2014-2020 [online] 2013 [cit. 2016-05-05]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Koncepce-Strategie/Strategie-regionalniho-rozvoje-CR-2014-2020>
9. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. Dohoda o partnerství pro programové období 2014-2020 Česká republika [online] 2014 [cit. 2016-04-11]. Dostupné z: www.mmr.cz/getmedia/40d6c28a-df6f.../Dohoda_o_partnerstvi.pdf
10. NEJVYŠŠÍ KONTROLNÍ ÚŘAD. EU Report 2014: Zpráva o finančním řízení prostředků Evropské unie v ČR hodně [online] 2015 [cit. 2016-05-11]. Dostupné z: www.nku.cz/assets/publikace/eu-report-2014-cz.pdf
11. NORDREGIO. EU Cohesionpolicy 2007-2013 [online] 2008 [cit. 2016-05-19]. Dostupné z: <http://www.nordregio.se/en/Metameny/About-Nordregio/Journal-of-Nordregio/2006/Journal-of-Nordregio-no-2-2006/EU-cohesion-policy-2007-2013/>
12. PALÁN, J. Regionální politika Evropské unie [online] 2009 [cit. 2016-05-05]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=53868>

13. PARLAMENTNÍ LISTY. EU nám přiškrtla dotace. Opravdu hodně [online] 2014 [cit. 2016-05-11]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/EU-nam-priskrtla-dotace-Opravdu-hodne-299744?parent=7255226>
14. SMO. Hodnocení programového období 2007-2013 z pohledu měst a obcí [online] 2015 [cit. 2016-05-11]. Dostupné z: www.smocr.cz/getFile.aspx?itemID=865541
15. STRUKTURÁLNÍ FONDY. Nařízení ke strukturálním fondům a Fondu soudržnosti pro období 2007—2013 [online] 2006 [cit. 2016-05-19]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Dokumenty/Legislativa/Narizeni-ke-strukturalnim-fondum-a-Fondu-soudrznos>
16. STRUKTURÁLNÍ FONDY. Národní strategický referenční rámec ČR 2007—2013 - verze červenec 2007 [online] 2009 [cit. 2016-05-19]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Dokumenty/Strategicke-dokumenty/Narodni-strategicky-referencni-ramec-CR-2007-2013>
17. STRUKTURÁLNÍ FONDY. Tematické operační programy [online] 2008 [cit. 2016-05-19]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy>
18. STRUKTURÁLNÍ FONDY. Regionální operační programy [online] 2008 [cit. 2016-05-19]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy>
19. WOKOUN, R. a kol. Obecná regionální politika [online] 2011 [cit. 2016-05-05]. Dostupné z: kreg.vse.cz/wp-content/uploads/2011/.../RP_regpol-obecna-ucebnice.pdf
20. ZAHRADNÍK, P. Regionální politika EU a její finanční nástroje (Strukturální fondy, Kohezní fond, Komunitární iniciativy) [online] 2004 [cit. 2016-05-05]. Dostupné z: www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/Regional_policy.pdf